



Povjerenstvo za očuvanje nacionalnih spomenika, na temelju članka V. stavak 4. Aneksa 8. Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini i članka 39. stavak 1. Poslovnika o radu Povjerenstva za očuvanje nacionalnih spomenika, na sjednici održanoj od 14. do 20. ožujka 2006. godine, donijelo je

## **ODLUKU**

### **I.**

Pokretno dobro – Zbirka namještaja porodice Nikšić, vlasništvo Besima Nikšića u Konjicu, proglašava se nacionalnim spomenikom Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: nacionalni spomenik).

Nacionalni spomenik čini 18 predmeta.

Nacionalni spomenik je vlasništvo Besima Nikšića i smješten je u obiteljskoj kući Fikrete i Armina Nikšića i u poslovnom prostoru Adema Nikšića, u ulici Varda u Konjicu.

### **II.**

Vlada Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Vlada Federacije) dužna je osigurati pravne, znanstvene, tehničke, administrativne i financijske mjere za zaštitu, konzervaciju i prezentaciju nacionalnog spomenika.

Povjerenstvo za očuvanje nacionalnih spomenika (u daljnjem tekstu: Povjerenstvo) utvrdit će tehničke uvjete i osigurati financijska sredstva za izradu i postavljanje informacione ploče sa osnovnim podacima o spomeniku i odluci o proglašenju dobra nacionalnim spomenikom.

### **III.**

U cilju trajne zaštite nacionalnog spomenika, utvrđuju se sljedeće zaštitne mjere:

- izvršiti obilježavanje predmeta zbirke,
- izvršiti prezentaciju zbirke.

Mjere zaštite iz prethodnog stavka provodi vlasnik nacionalnog spomenika, na temelju uvjeta koje utvrđuje federalno ministarstvo nadležno za kulturu i pod stručnim nadzorom tog ministarstva.

### **IV.**

Svatko, a posebno nadležni organi Federacije Bosne i Hercegovine, gradske i općinske službe, suzdržat će se od poduzimanja bilo kakvih radnji koje mogu oštetiti nacionalni spomenik ili dovesti u pitanje njegovu zaštitu.

V.

Iznošenje kompletne zbirke ili njezinih pojedinih dijelova (u daljnjem tekstu: pokretno naslijeđe) iz Bosne i Hercegovine nije dopušteno.

Izuzetno od odredbe stavka 1. ove točke, dopušteno je privremeno iznošenje pokretnog naslijeđa iz Bosne i Hercegovine radi prezentacije ili konzervacije, ukoliko se utvrdi da konzervatorske radove nije moguće izvršiti u Bosni i Hercegovini.

Odobrenje u smislu prethodnog stava daje Komisija, ukoliko bude nedvojbeno utvrđeno da to neće ni na koji način ugroziti pokretno naslijeđe. U odobrenju se utvrđuju svi uvjeti pod kojima se pokretno naslijeđe može iznijeti iz Bosne i Hercegovine, rok za povrat dobra u zemlju, kao i zaduženja pojedinih organa i institucija za osiguranje tih uvjeta, i o tome se obavještava Vlada Federacije, nadležna služba sigurnosti, carinska služba Bosne i Hercegovine i javnost.

VI.

Ova odluka dostavit će se Vladi Federacije, federalnom ministarstvu nadležnom za kulturu i nadležnoj službi zaštite na razini Federacije Bosne i Hercegovine, radi provedbe mjera utvrđenih u toč. II. – V. ove odluke.

VII.

Sastavni dio ove odluke je obrazloženje sa pratećom dokumentacijom, koje je dostupno na uvid zainteresiranim osobama u prostorijama i na web stranici Povjerenstva (<http://www.aneks8komisija.com.ba>).

VIII.

Prema članku V., stavak 4. Aneksa 8. Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini, odluke Povjerenstva su konačne.

IX.

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja i objavit će se u «Službenom glasniku BiH».

Ovu odluku Povjerenstvo je donijelo u sljedećem sastavu: Zeynep Ahunbay, Amra Hadžimuhamedović, Dubravko Lovrenović, Ljiljana Ševo i Tina Wik.

**Predsjedatelj Povjerenstva**

**Dubravko Lovrenović**

Broj: 04-02-142/05-2  
15. ožujka 2006. godine  
Sarajevo

## Obrazloženje

### I.- UVOD

Na temelju članka 2. stavka 1. Zakona o provedbi odluka Povjerenstva za očuvanje nacionalnih spomenika, uspostavljenog prema Aneksu 8. Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini, «nacionalni spomenik» je dobro koje je Povjerenstvo za očuvanje nacionalnih spomenika proglasilo nacionalnim spomenikom u skladu sa čl. V i VI Aneksa 8. Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini, sve dok Povjerenstvo ne donese konačnu odluku o njihovom statusu, a za što ne postoji vremensko ograničenje i bez obzira da li je za dotično dobro podnesen zahtjev.

Povjerenstvu se obratila Općina Konjic – služba za gospodarstvo, financije i društvene djelatnosti dana 26. travnja 2005. godine u Sarajevu, sa prijedlogom proglašenja pokretnog dobra - Zbirke namještaja obitelji Nikšić u Konjicu, nacionalnim spomenikom Bosne i Hercegovine. Povjerenstvo je pristupila pokretanju postupka za proglašenje Zbirke namještaja obitelji Nikšić nacionalnim spomenikom u skladu sa članom V., Aneksa 8. Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini i člankom 35. Poslovnika o radu Povjerenstva za očuvanje nacionalnih spomenika.

### II.- PRETHODNI POSTUPAK

U postupku koji prethodi donošenju konačne odluke o proglašenju dobra nacionalnim spomenikom, izvršen je uvid:

- zbirku namještaja obitelji Nikšić u Konjicu,
- postojeću literaturu.

Na temelju uvida u prikupljenu dokumentaciju i nakon inventarizacije predmeta, utvrđeno je sljedeće:

#### 1. Podaci o dobru

##### Lokacija

Predmeti Zbirke namještaja obitelji Nikšić smješteni su u dvije prostorije obiteljske kuće Fikrete i Armina Besima i u radionici Adema Nikšića, u ulici Varda u Konjicu.

##### Povijesni podaci

Putopisac Heinrich Renner je u Konjicu boravio dva puta, tokom 1885. i 1895. godine i o Konjicu, odnosno konjičkom drvorezbarstvu, zapisao:

«Vrijedno je preporučiti i direktni izlet iz Konjica u dolinu Bijele, što smo ju već spomenuli. Tu se izrađuju veoma lijepe drvene rezbarije i sprave, osobito oni sanduci u kojima seljaci spremaju svoje haljine i vrijednije stvari.» (*Renner, 1899., 295.*)

Ujedno, ovo je jedan od prvih pisanih podataka o drvorezbarskom obrtu u Konjicu. Međutim, Konjic je od ranije poznat po brojnim talentiranim majstorima drvorezbarstva.

Prije austrougarske vladavine u Bosni i Hercegovini, vještinu drvorezbarjenja u konjički kraj, odnosno gornji tok rijeke Neretve (potez od Bijele do Grušče) donijeli su doseljeni zemljoradnici – drvorezbari iz Hercegovine. Njihov centar je bilo selo Grušča, Ribari, Čičevo i Bijela. U Grušči su poznatije drvorezbarske obitelji bile Fršić, Brkan, Bubalo i Tabak, u Ribarima obitelj Bajić, a u selu Čičevu pripadnici obitelji

Šmrkić. (*Mulić, 1990., 135.*) Selo Bijela je spomenuto i u turističkom vodiču kroz Bosnu i Hercegovinu 1892. godine kao mjesto u kom se nalaze: «vrlo ljupke drvorezbarije kao i ostali predmeti od drveta». (*Mulić, 1990., 137.*) Uopćeno govoreći, ovi predmeti su se osim u selima mogli kupiti na vašarima u okolnim mjestima, a ponekad bi koji seljak otišao sa svojim proizvodima i do Dalmacije. Međutim, organizirane prodaje nije bilo.

Period austrougarske uprave je donio brojne promjene u društvu. Zbog sve veće potražnje «evropske robe» počeli su propadati pojedini esnafi, odnosno obrti. Da bi spasila pojedine obrte od direktnog propadanja, austrougarska vlast je poduzela određene mjere kako bi spriječila izumiranje obrtničke djelatnosti. S tim u vezi formirane su državne radionice u koje su dovođeni obrazovani stručnjaci – arhitekti, likovni umjetnici, razni tehnolozi, kemičari. Tako je 1885. godine u Sarajevu utemeljena Zemaljska radionica za umjetne zanate. Radionica je imala šest odjeljenja: odjel za inkrustaciju, tauširanje, cizeliranje, graviranje, galvanoplastiku i emajliranje, te stolarski obrt za finiju obradu drveta. Radionica je ujedno bila i škola u kojoj je redovno obrazovanje trajalo četiri godine. Pored toga održavali su se i tečajevi u trajanju od četiri do šest mjeseci. Iz te radionice se razvila tzv. «sarajevska škola», koja je zapravo predstavljala određeni stil u izradi visokokvalitetnog rezbarenog namještaja. Škola je bila uzor i izvor oponašanja tehnika izrade rezbarenih površina mnogim obrtnicima.

Austrougarski državni činovnici su vršeći administrativne poslove po konjičkim selima zapazili darovite seoske rezbare, te je tako profesor sarajevske radionice Alois Studenička 1894. godine, boraveći u selu Bijela, podnio iscrpan izvještaj Zemaljskoj upravi o konjičkom drvorezbarstvu. U izvještaju između ostalog navodi kako je konjički ornament primitivnog izraza, ali da se tim proizvodima ne može poreći važnost, jer svjedoče o velikom talentu. (*Mulić, 1990., 140.*)

Nakon toga počinje organiziranje školovanje Konjičana u Zemaljskoj radionici za umjetne zanate. Ilija Arapović iz sela Donja Bijela kod Konjiica je prvi drvorezbar koji je završio tečaj u Sarajevu i vratio se u Konjic, nakon čega su mnogi pohađali školu ili tečajeve.

Zemaljska zanatlijska škola u Sarajevu je 1905. godine razradila plan školovanja drvorezbara u Konjicu i uputila ga na razmatranje Zemaljskoj vladi za BiH. Zemaljska vlada za BiH je ovaj prijedlog uputila Zajedničkom ministarstvu financija u Beč sa objašnjenjem da: «... u zadnje vrijeme Kotarski ured u Konjicu posvećuje pažnju razvoju drvorezbarstva jer ono predstavlja značajan izvor sredstava za veliki broj porodica u oblasti Bijele i u gradu Konjicu». (*Mulić, 1990., 152.*) Nakon dobijanja suglasnosti, početkom 1906. godine stolar Ivan Ramljak dolazi u Konjic i počinje sa održavanjem prvog duborezbarskog tečaja. Ramljak je uz još neke profesore u Konjicu održavao tečaj sve do 1911. godine kada je službeno registrirao svoju radionicu u kojoj sve do pred kraj austrougarske uprave obučava buduće drvorezbare u okviru redovnog trogodišnjeg šegrtovanja. Nakon školovanja stolari su obično otvarali svoje stolarske radionice. Takvu je među prvima otvorio Sulejman Hadžizukić (1885.-1947.) kod koga je obrt izučio Ismail Mulić. Upravo je ova generacija školovanih stolara kasnije bila nositelj konjičkog drvorezbarstva.

Paralelno sa ovim dešavanjima konjički duborezbari su učestvovali i na međunarodnim izložbama. Prvi među njima je izlagao svoje proizvode Ilija Arapović na Milenijumskoj izložbi u Budimpešti 1896. godine. Također je učestvovao na izložbi u Beču 1898. godine gdje je za svoju seharu i peškun dobio medalju sa diplomom. Na ovoj izložbi je pored njega učestvovao i Mato Lozinović. Na Svjetskoj izložbi 1897. godine u Briselu je učestvovao Ilija Logarić.

Začetnici radionice «Rukotvorine» bili su braća Adem i Meho Nikšić. Radnju su utemeljili 1928. godine, međutim Meho se 1933. godine povukao iz ovog posla, tako da je radionicu preuzeo Adem. Nakon Drugog svjetskog rata Adem Nikšić je radio u Sreskom drvorezbarskom preduzeću u Konjicu.

Ademovim stopama su pošli njegovi sinovi Besim i Mukerem, koji su 1960. godine otvorili vlastitu radionicu. Mukerem je 1989. godine umro, tako da radnju od tada vodi Besim. Besimu se danas u vođenju posla priključio sin Adem, diplomirani arhitekta, koji nastoji u tradicionalni obiteljski posao unijeti novine i na taj način osuvremeniti i unaprijediti proizvodnju.

Za svoj rad su mnogo puta nagrađivani, a u prosincu 2002. godine Direkcija Agencije za izbor najmenadžera u BiH je Besimu Nikšiću dodijelila specijalno priznanje u akciji izbora najmenadžera 2002. godine.

## 2. Opis dobra

Za izradu rezbarenih predmeta korišteno je isključivo drvo iz konjičkog kraja. Najčešće je korišteno drvo nekih vočki kao što je orahovo drvo, kruškovo, trešnjino, jabukovo i dudovo, ali i drvo javora, jesena, brijesta, hrasta i bukve.

Da bi zadovoljilo kvalitet rezbarenog proizvoda, drvo je moralo posjedovati određena mehanička i estetska svojstva. Najvažnije je da je imalo određenu elastičnost, čvrstoću i otpornost prema habanju, dok je od estetskih svojstava bila najvažnija boja, tekstura, sjaj i finoća drveta.

Drvo se obično kupovalo na pilanama. (*Mulić, 1985., 15.*)

Stolarski dio posla se sastojao iz dva dijela. Prethodno bi se željeni predmet «skrojio» – izrezali bi se dijelovi predmeta nešto većih dimenzija od potrebnih, a potom bi se svodili na pravu mjeru nakon čega bi se izrađivale odgovarajuće rupe i čepovi. Predmet bi se sastavio na «suho», provjerila bi se ispravnost dimenzija i tada bi se odredile površine koje će se rezbariti i kojom vrstom šare. Nakon toga bi se predmet ponovno rastavio uz prethodno obilježavanje pojedinih sastava i tad se pristupalo rezbarenju. Nakon rezbarenja predmet se sastavljao i učvršćivao ljepilom – tutkalom.

Predmeti su se površinski obrađivali na dva načina. U prirodnoj boji bi se ostavljali oni proizvodi kod kojih je drvo jednolične boje, dok bi proizvodi sa «šarenim» drvetom bili obojeni.

Metod rezbarenja kod konjičkog drvorezbarstva je veoma zanimljiv i rijetko se primjenjivao u drugim krajevima. Dok se kod seoskog drvorezbarstva koristio samo nožić da bi se postigao plošno-reljefni motiv, a kod duboreza samo dlijeta sa drškom koja služe istovremeno za nasijecanje i kopanje sa oblikovanjem reljefa kako bi se postigla plastika, konjički drvorezbari koriste dlijeta bez drške za nasijecanje i dlijeta sa drškom za kopanje. Upotrebom obje vrste dlijeta postiže se reljefni izgled. (*Mulić, 1985., 16.*)

Postupak rezbarenja sastojao se iz više faza, ovisno od vrste šare i efekta koji se želi postići. Redoslijed je bio sljedeći:

- a) ocrtavanje ili risanje je postupak kod koga se željeni motiv prenosi na drvenu podlogu suhom olovkom pomoću ravnala i šestara. Ne crtaju se svi detalji buduće izrezbarene površine, već osnovne linije. Ovaj postupak se odnosi na bosansku šaru. Kod arapske i duboke šare zbog ornamentike koja nije ravnih linija izrađuju se šabloni koji se koriste za višekratnu upotrebu. Šablon se izrađuje na povoštenom debljem papiru kako bi se mogao što duže koristiti. Prethodno se

nacrta odgovarajući motiv i isijeku one površine koje treba kod rezbarjenja kopati. Na drvenu podlogu stavlja se šablon i preko njega se prelazi četkom namočenom u tamnu boju. Na taj način željeni motiv se prenese na drvo u formi negativa, a drvena podloga je spremna za šaranje;

- b) šaranje ili natucanje je tehnika zasijecanja drvene podloge pored ocrtanih linija. Izvodi se pomoću metalnih dlijeta udarcem čekića po okomici alatke. Kombiniranjem odgovarajućih alatki išarana površina je spremna za narednu fazu rada – kopanje. Dubina zasijecanja ovisi od vrste šare i kreće se od dva do pet milimetara, a ponekad i dublje. Daska po kojoj se šara mora biti postavljena na ravnu podlogu jer bi usljed siline udaraca mogla pući;
- c) kopanje je dubljenje drvene podloge do dubine zasijecanja prilikom šaranja;
- d) cifranje ili ukrašavanje se primjenjuje kod bosanske šare i duboke šare kada se žele na izrezbarenom predmetu, na ruži, listu ili podlistu istaknuti pojedini detalji;
- e) copanje se primjenjuje kod izrade reljefnih ornamenata prilikom upotrebe arapske i duboke šare, a rjeđe kod «bosanske». (*Mulić, 1985., 8.-14.*)

Konjički drvorezbari su na temelju ovakovog rada prilikom ukrašavanja predmeta najčešće koristili sljedeće vrste šara, odnosno ornamenata:

- «bosanska šara<sup>1</sup>» je nastala spajanjem pojedinih elemenata seoske drvorezbarije i rezbarenih motiva orijentalne kuće (sa musandere, sobnih vrata, šiša i dolafa). Karakteristiku bosanske šare sačinjava mreža romboida, kvadrata ili šestougona, odnosno talisuma<sup>2</sup>, kako je konjički majstori nazivaju (*Mulić, 1985., 6.*);
- arapska šara je preuzeta sa objekata islamske arhitekture. Bogati ukrasi arabeski komponirani su od isprepletenih geometrijskih i stiliziranih biljnih crteža. Teža je za obradu od bosanske šare (*Mulić, 1985., 7.*);
- duboka šara je najteža za obradu i ovdje individualnost obrađivača dolazi do izražaja. Motivi duboke šare su uglavnom biljnog porijekla, najčešće vinova loza sa plodovima, hrastov list sa žirom i ostale voćke, ovisno od namjene rezbarenog predmeta. (*Mulić, 1985., 7.-8.*)

Kod sve tri vrste šare pojavljuje se rešma kao dodatni ukras za porublivanje rezbarene ploče, okvira i završnih dijelova na različitim proizvodima. To je najjednostavnija tehnika izrade i izvodi se u nizu. Izvodi se kao jednorodna, dvorodna i višerodna rešma. Najčešće se primjenjuje kod bosanske šare, dok se kod duboke šare koristi za porublivanje ornamenata ili samo na okviru. Kod arapske šare se rijetko primjenjuje i to najčešće na okvirima i završnim dijelovima rezbarenog predmeta. (*Mulić, 1985., 7.-8.*)

## **Zbirka predmeta muzeja Mulićev-rekord**

### **Opis predmeta Radionica**

---

<sup>1</sup> Ovo je uobičajen termin kod konjičkih drvorezbara. Odnosi se na ornament sastavljen iz mreže romboida, kvadrata ili šestokutnika.

<sup>2</sup> mađijska tajna (turski)

Namještaj iz ove radionice je do 2003. godine bio u vlasništvu Zorana Miljkovića iz Beograda koji ga je Nikšićima prodao zbog nedostatka mjesta u stanu. Namještaj je vlasništvo Miljkovićeve bake Dobrile Mitić, rođene u Beogradu krajem XIX. stoljeća u trgovačkoj obitelji. Izrađen je po narudžbi Mitićevog djeda, ljekara Borivoja Mitića, oko 1920. godine. Mitići su u to vrijeme živjeli u Vranju. Poslije toga, kako su mijenjali mjesto boravka (Trstenik, Kruševac, Beograd), tako su selili i namještaj. Zoran Miljković je namještaj dobio na poklon od svoje bake 1975. godine, za useljenje u novi stan, gdje ga je i koristio do 1987. godine, kada ga je zbog nedostatka prostora prenio u vikendicu pored Avale. Kako je na unutrašnjoj strani vrata ormarića stajao pečat proizvođača Adema Nikšića, tako su se putem interneta informirali o proizvođačima i prodali im namještaj<sup>3</sup>.

## 1. VITRINA

Inventarni broj: 1.

Tehnika: rezbarenje, lakiranje.

Godina izrade: prije 1920. godine.

Dimenzije:

- bočni dijelovi:

visina 192 cm,

širina 43 cm,

dubina 35 cm,

- središnji dio:

visina 201,5 cm,

širina 88,5 cm,

dubina 41 cm.

Opis:

vitrina je obojena tamnom bojom.

U vizuelnom smislu se može podijeliti na tri vertikalne cjeline. Bočni dijelovi su jednaki, a centralni je različit.

Bočni dijelovi se u vertikalnom smislu mogu podijeliti na dvije zone. Donju zonu predstavlja ormarić zatvoren jednokrlnim vratima. Na njega se nastavlja druga zona predstavljena kroz tri police. Police su sa prednje strane zatvorene stiliziranim lukom.

U središnjem dijelu vitrine se izdvajaju četiri cjeline. Donju cjelinu čini ormarić – dvije police sa gornje strane zatvorene razvučenom stiliziranom formom luka. Na ormarić-police sa nastavljaju dvije ladice, a na njih ormarić zatvoren dvokrlnim vratima. Sa unutrašnje strane vrata je primjetan otisak pečata sa ćirilničnim tiskanim slovima:

ADEM NIKŠIĆ

DRVOREZ

KONJIC (HERCEGOVINA).

Središnji dio vitrine završava policom zatvorenom u gornjem dijelu razvučenim stiliziranim lukom.

Ukupna površina vitrine je ukrašena rezbarenom bosanskom šarom, rozetama, rombovima i arkadama – rešama.

## 2. STOL NA IZVLAČENJE

Inventarni broj: 2.

---

<sup>3</sup> Informacija dobijena iz pisma Zorana Miljkovića upućenog Besimu Nikšiću.

Tehnika: rezbarenje, lakiranje.  
Godina izrade: prije 1920. godine.  
Dimenzije:

- postolje: 77x77x6 cm,
- ploča stola: 79x78x4,5 cm,
- izvučena ploča stola: 119x78x2 cm.

Opis:  
stol je obojen tamnom bojom.

U njegovom izgledu se primjećuju četiri cjeline. Donju cjelinu čini kvadratna ploča na koju je položen kvadratičasti sanduk. Sanduk nosi na kutovima nosače – četiri noge stola. Između svake noge su postavljena još dva tokarena stupića. U gornjim dijelovima noge su spojene stiliziranim lukom koji prelazi u ukrutu stola na koju je postavljena ploča stola. Ploča stola se može razvući da bi se postigla veća dimenzija.

Ukupna površina stola je ukrašena «bosanskom šarom» – rombovima, rozetama i arkadama. Ploča stola je ukrašena samo po rubovima.

### 3. STOLICA

Inventarni broj: 3.

Tehnika: rezbarenje, lakiranje.  
Godina izrade: prije 1920. godine.  
Dimenzije:

- visina sa naslonom: 97 cm,
- visina do sjedala: 45 cm,
- visina do rukonaslona: 74 cm,
- dubina sjedala: 59 cm,
- širina sjedala, prednji dio: 56,5 cm,
- širina sjedala, zadnji dio: 45,5 cm.

Opis:  
ukupna površina stolice je dekorirana «bosanskom šarom». Centralni prostor sjedala stolice je tapaciran tkanim materijalom. Noge stolice su ukrašene dvorednom rešmom. Rukonaslon je bez dekoracije.

### 4. STOLICA

Inventarni broj: 4.

Tehnika: rezbarenje, lakiranje.  
Godina izrade: prije 1920. godine.  
Dimenzije:

- visina sa naslonom: 97 cm,
- visina do sjedala: 45 cm,
- visina do rukonaslona: 74 cm,
- dubina sjedala: 59 cm,
- širina sjedala, prednji dio: 56,5 cm,
- širina sjedala, zadnji dio: 45,5 cm.

Opis:  
ukupna površina stolice je dekorirana «bosanskom šarom». Centralni prostor sjedala stolice je tapaciran tkanim materijalom. Noge stolice su ukrašene dvorednom rešmom. Rukonaslon je bez dekoracije.

### 5. STOLICA



Inventarni broj: 5.

Tehnika: rezbarenje, lakiranje.

Godina izrade: prije 1920. godine.

Dimenzije:

- visina sa naslonom: 97 cm,
- visina do sjedala: 45 cm,
- visina do rukonaslona: 74 cm,
- dubina sjedala: 59 cm,
- širina sjedala, prednji dio: 56,5 cm,
- širina sjedala, zadnji dio: 45,5 cm.

Opis:

ukupna površina stolice je dekorirana «bosanskom šarom». Centralni prostor sjedala stolice je tapaciran tkanim materijalom. Noge stolice su ukrašene dvorednom rešmom. Rukonaslon je bez dekoracije.

## 6. STOLICA

Inventarni broj: 6.

Tehnika: rezbarenje, lakiranje.

Godina izrade: prije 1920. godine.

Dimenzije:

- visina sa naslonom: 97 cm,
- visina do sjedala: 45 cm,
- visina do rukonaslona: 74 cm,
- dubina sjedala: 59 cm,
- širina sjedala, prednji dio: 56,5 cm,
- širina sjedala, zadnji dio: 45,5 cm.

Opis:

ukupna površina stolice je dekorirana «bosanskom šarom». Centralni prostor sjedala stolice je tapaciran tkanim materijalom. Noge stolice su ukrašene dvorednom rešmom. Rukonaslon je bez dekoracije.

## 7. LUSTER

Inventarni broj: 7.

Tehnika: rezbarenje, lakiranje.

Godina izrade: prije 1920. godine.

Dimenzije: 23x60 cm.

Opis:

obojen je tamnom bojom.

Valjkastog je oblika. Primjećuju se tri cjeline, dva polukružna elementa koja drže osmokutni valjak. Valjkasti dio je nekada bio ustakljen, danas su samo neka od polja ostala pod staklom.

Površina lusteru je ukrašena rešmom.

## Soba br. 1

## 8. MUSANDERA

Inventarni broj: 8.

Tehnika: rezbarenje, lakiranje.

Godina izrade: 1956. godine<sup>4</sup>.

Dimenzije: 525x255 cm.

Opis:

musandera je po horizontali podijeljena u 6 polja, simetrično postavljenih na centralnu vertikalnu osu (2x3).

Prvo lijevo polje (zid posmatran u smjeru SI→JI zid)

Cjelokupan prostor je otvoren i u njega je smještena peć. Otvor završava stiliziranim lukom.

Drugo polje (zid posmatran u smjeru SI→JI zid)

Zatvorena površina musandere u širini od 27 cm.

Treće polje (zid posmatran u smjeru SI→JI zid)

Površina se može podijeliti na nekoliko cjelina:

- ormarić zatvoren jednokrlnim vratima sa ukrasnom alkom,
- ormarić zatvoren dvokrlnim vratima,
- polica zatvorena isječenim drvetom – kao čipkom,
- otvorena polica.

Površina musandere je ukrašena rezbarenim vegetabilnim motivima.

## 9. ŠKRABIJA

Inventarni broj: 9.

Tehnika: rezbarenje, lakiranje.

Godina izrade: oko 1956. godine.

Dimenzije: 82X72X30,5 cm.

Opis:

pravougaona ploča škrabije je uokvirena vrpcom polurozeta. U centralnom dijelu ploče su urezbarena tri razvijena motiva rozete. Sa bočne, vidljive strane škrabije su dva otvora, lučno završena i ukrašena rozetama. Poleđina je u gornjem dijelu ukrašena motivom cvjetova u vazi. Prednja strana je lučno završena sa rezbarenim motivom dvije rozete.

## 10. ŠKRABIJA

Inventarni broj: 10.

Tehnika: rezbarenje, lakiranje.

Godina izrade: oko 1956. godine.

Dimenzije: 82X72X30,5 cm.

Opis:

pravougaona ploča škrabije je uokvirena vrpcom polurozeta. U centralnom dijelu ploče su urezbarena tri razvijena motiva rozete. Sa bočne, vidljive strane škrabije su dva otvora, lučno završena i ukrašena rozetama. Poleđina je u gornjem dijelu ukrašena cvjetovima u vazi. Prednja strana je lučno završena sa rezbarenim motivom dvije rozete.

## 11. SEĆIJA NA «L»

Inventarni broj: 11.

Tehnika: rezbarenje, lakiranje, tapaciranje.

Godina izrade: oko 1956. godine.

Dimenzije:

- duži dio sećije:

---

<sup>4</sup> Ovo datiranje, kao i sva ostala, su izvedena na temelju podatka dobijenih od strane Besima Nikšića.

dužina 365 cm,  
visina do sjedala 50 cm,  
visina sa naslonom 80 cm,  
širina 75 cm,

- ugao sećije:  
dimenzija: 50x50 cm,  
visina sa naslonom 95 cm,  
- kraći dio sećije:  
dužina 245 cm,  
visina do sjedala 50 cm,  
visina sa naslonom 80 cm,  
širina 75 cm.

Opis:

sećija je umetnuta u drveni okvir na kom se primjećuju, na dužoj i kraćoj strani, po četiri rezbarena pravokutnika. Svaki je ukrašen sa tri rozete smještene u bogato ukrašenu kružnicu. Rub je ukrašen rezbarenim vijencem polurozeta.

## 12. SEHARA (kutija)

Inventarni broj: 12.

Tehnika: rezbarenje, lakiranje.

Godina izrade: oko 1956. godine.

Dimenzije: 45x20x22,5 cm.

Opis:

četvrtasta drvena kutija je po ukupnoj površini ukrašena vegetabilnim motivima.

## Soba br. 2

### 13. ORMAR

Inventarni broj: 13.

Tehnika: rezbarenje, lakiranje.

Godina izrade: oko 1926. godine.

Dimenzije: 127x192x43 cm.

Opis:

po riječima Besima Nikšića, ormar je radio njegov otac, Adem Nikšić.

Orahovo drvo, od kojeg je ormar načinjen, je obojeno je tamnom bojom.

U njegovom izgledu se u donjem dijelu primjećuju dvije ladice na koje se nastavlja ormar zatvoren dvokrilnim vratima. Ormar završava policom, sa gornje strane zatvorenom razvučenom formom stiliziranog luka.

Ukupna površina ormara je ukrašena arapskom šarom.

### 14. ORMAR

Inventarni broj: 14.

Tehnika: rezbarenje, lakiranje.

Godina izrade: oko 1926. godine.

Dimenzije: 124x177x52,5 cm.

Opis:

po riječima Besima Nikšića, ormar je radio njegov otac, Adem Nikšić.

Orahovo drvo, od kojeg je ormar načinjen, je obojeno tamnom bojom.

Ormar zatvaraju dvokrilna vrata.

Ukupna površina ormara je ukrašena arapskom šarom.

## 15. PEŠKUN

Inventarni broj: 15.

Tehnika: rezbarenje, lakiranje.

Godina izrade: oko 1926. godine.

Dimenzije: 40x45x43 cm.

Opis:

izrađen je od orahovog drveta.

Šestokutni peškun - ploča je ukrašena motivom centralne rozete upisane u kružnicu. Od ovog motiva se prema rubovima širi stiliziranih šest latica u čijem vrhu su reljefne izvedbe grozdova. Izvan latica su urezbareni listovi vinove loze.

Peškun je postavljen na šest nogu. Prostor između njih je ukrašen rezbarenim poljima – centralno polje čini romb sa rozetom. Polja se spuštaju gotovo ispod polovine visine peškuna odakle počinju lukovi.

## 16. PEŠKUN

Inventarni broj: 16.

Tehnika: rezbarenje, lakiranje.

Godina izrade: oko 1926. godine.

Dimenzije: 53x62x78 cm.

Opis:

izrađen je od orahovog drveta.

Šestokutni peškun na dvije razine - donja ploča peškuna je ukrašena centralnim motivom rozete iz koje se prema rubovima širi vegetabilni motiv, sličan granama hrasta i pokojim cvijetom. Motiv je rađen u dubokom reljefu.

Gornja ploča peškuna je ukrašena motivom centralne rozete iz koje se prema rubovima zrakasto rasprostiru šest stabljika cvjetova. Svaka stabljika ima tri grančice.

Ispod ploče je ukruta stola koja povezuje šest tokarenih nogu stola. Ukrašena je motivima rozete.

## 17. ŠKRABIJA

Inventarni broj: 17.

Tehnika: rezbarenje, lakiranje.

Godina izrade: oko 1926. godine.

Dimenzije: 81x71x28 cm.

Opis:

u izgledu škrabije se primjećuju dva funkcionalna dijela, donji otvoreni prostor i gornji koga čini ladica.

Centralni prostor pravokutne ploče škrabije zauzima motiv rozete i dvije polurozete sa njenih strana. Ostala površina je ukrašena reljefnim motivima rombova i četvrtina, odnosno polovina rozete.

Prostor škrabije u koji je umetnuta ladica je također ukrašen motivom rombova i rozeta, kao i donji dio škrabije. U donjem dijelu se primjećuje jedan prednji lučni završetak i tri bočna.

## 18. SEĆIJA

Inventarni broj: 18.

Tehnika: rezbarenje, lakiranje, tapaciranje.

Godina izrade: oko 1926. godine.

Dimenzije: 245x80x78 (sa naslonom)x45 (visina do sjedala) cm.

Opis:

sećija je umetnuta u drveni okvir ukrašen centralnim motivom rozete sa dvije polurozete sa strana i motivima rombova sa polovinama i četvrtinama rozeta.

### **3. Dosadašnja zakonska zaštita**

Zbirka namještaja obitelj Nikšić do sada nije uživala status zaštite.

### **4. Istraživački i konzervatorsko-restauratorski radovi**

Kako predmeti Zbirke obitelji Nikšić do sada nisu uživali status zaštite i nisu bili registrirani, tako nisu bili podvrgnuti niti profesionalnim konzervatorsko-restauratorskim radovima.

### **5. Sadašnje stanje dobra**

Predmeti Zbirke namještaja obitelji Nikšić su u dobrom stanju i redovno održavani. Do prikupljanja informacija prilikom donošenja odluke o proglašenju dobra nacionalnim spomenikom, predmeti nisu bili inventirani. Suradnici Povjerenstva su uradili inventarizaciju, ali je bilježenje inventarnih brojeva neadekvatno.

## **III.- ZAKLJUČAK**

U skladu sa navedenim, a koristeći Kriterije za proglašenje dobra nacionalnim spomenikom Bosne i Hercegovine («Službeni glasnik BiH,» br. 33/02 i 15/03), a koja se odnosi na pokretno naslijeđe Bosne i Hercegovine, Povjerenstvo donosi odluku o proglašenju Zbirke namještaja obitelji Nikšić nacionalnim spomenikom.

### **Kriteriji na kojima je utemeljena odluka**

#### **B. Povijesna vrijednost**

#### **C. Umjetnička i estetska vrijednost**

- i. Kvaliteta obrade
- ii. Kvaliteta materijala
- iii. Proporcije
- iv. Kompozicija
- v. Vrijednost detalja

#### **D. Čitljivost (dokumentarna, znanstvena, obrazovna vrijednost)**

- i. Svjedočanstvo o povijesnim mijenama
- ii. Djelo značajnog umjetnika ili graditelja
- iii. Svjedočanstvo o određenom tipu, stilu ili regionalnom maniru
- iv. Svjedočanstvo o tipičnom načinu života u određenom razdoblju

## **E. Simbolička vrijednost**

- i. Tradicionalna vrijednost
- ii. Značaj za identitet skupine ljudi

## **G. Izvornost**

- i. Oblik i dizajn
- ii. Materijal i sadržaj
- iii. Namjena i upotreba
- iv. Tradicija i tehnike

## **H. Jedinstvenost i reprezentativnost**

- iii. Djelo vrhunskog umjetnika ili graditelja

## **I. Cjelovitost (cjeline, područja, zbirke)**

- i. Fizička cjelovitost (kompaktnost)
- ii. Homogenost
- iii. Zaokruženost (kompletnost)
- iv. Nenarušenost stanja

## **U prilogu ove odluke je sljedeća dokumentacija:**

dokumentacija Povjerenstva za očuvanje nacionalnih spomenika.

Dokumentacija u prilogu odluke je javna i dostupna i uvid u nju može biti izvršen na pismeni zahtjev Povjerenstvu za očuvanje nacionalnih spomenika Bosne i Hercegovine.

## Korištena literatura

U toku vođenja postupka proglašenja Zbirke namještaja obitelji Nikšić u Konjicu nacionalnim spomenikom, korištena je sljedeća literatura:

1899. Heinrich Renner (prijevod sa njemačkog jezika V. Drekalović), *Herceg-Bosnom uzduž i poprijeko*, Mitrovica, 1899.
1985. Šemsudin Mulić, *Glasnik Zemaljskog muzeja (E) N.S. sv 40, Razvoj konjičkog drvorezbarstva i put u savremeno*, Sarajevo, 1985., 1.-28.
1990. Jusuf Mulić, *Konjic i njegova okolina u vrijeme austrougarske vladavine (1878.-1918.)*, Konjic, 1990.
2001. Jusuf Mulić, *Konjic i njegova okolina u vrijeme osmanske vladavine*, Konjic, 2001.
2005. Jusuf Mulić, *Konjic i njegova okolina između dva svjetska rata*, Konjic, 2005.

**Nosilac istraživanja i izrade Prijedloga odluke:**  
*Slobodanka Nikolić, profesor geografije i etnologije,*  
*saradnik za pokretno naslijeđe*  
*u Povjerenstvu za očuvanje nacionalnih spomenika*